

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (27.04.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (110.130) Dünya (2.804.796) **Ölüm*:** Türkiye (2.805) Dünya (193.710)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

**26 Nisan 2020'de açıklanan verilerdir.*

Günün HASUDER Önerisi

“COVID-19’la ilgili bilimsel olmayan bilgiye inanmayın, yaymayın!”

Pandemi sırasında COVID-19 ile ilgili yanlış bilgilendirme ve söylentiler yayılabilmektedir. Yanlış bilgi ve söylentilerin yayılması halk sağlığı önlemlerinin etkisini zayıflatabilir. Toplumda karışıklık ve güvensizlik yaratır. COVID-19 ile ilgili bilgileri güvenilir ve bilimsel kaynaklardan edinin. Doğruluğundan emin olmadığınız bilgiye itibar etmeyin ve başkalarıyla paylaşmayın.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-97 (WHO Situation Report-97)

- COVID-19 salgını devam ettikçe halk sağlığı sistemleri ciddi bir yük altında kalmaktadır. Ülkeler ayrıca diğer acil sağlık durumlarına odaklanmalı ve sıtma veya çocuk felci gibi hastalıklara karşı ilerleme kaydetmelidir. Sıtma ile ilgili yeni bir analiz, COVID-19 salgını sırasında sıtmayı önleme ve tedavi hizmetlerindeki kesintileri en aza indirme çağrısını desteklemektedir. ([DSÖ Afrika Bölge Ofisi'nden yapılan açıklama](#), [DSÖ Amerika Bölge Ofisi'nden yapılan açıklama](#), analizle ilgili [ayrıntılar](#))
- DSÖ Amerika Bölge Ofisi, ülkeleri, COVID-19 salgını sırasında solunum hastalıklarını ve aşı ile önlenabilir hastalık salgınlarını önlemek için mevsimsel grip ve kızamığa karşı aşılamaı güçlendirmeye çağırılmaktadır. [Kaynak](#)
- COVID-19'a karşı terapötikler için temel protokol DSÖ R&D Blueprint Working Group tarafından yayımlandı. [Burada](#)
- DSÖ Avrupa Bölge Direktörü, COVID-19'un ardından, uzun süreli bakımın sürdürülebilir insan merkezli bir şekilde inşa edilmesi gerektiğini vurguladı. [Kaynak](#)
- DSÖ Avrupa Bölge Ofisi, COVID-19'un Avrupa Bölgesi'ne yayılmasına yanıt olarak birçok ülke tarafından getirilen sokağa çıkma kısıtlamalarının kademeli olarak azaltılması için anahtar hususlar yayımladı. [Burada](#)

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- CDC, son zamanlarda Amerika Birleşik Devletleri'nde et ve kümes hayvanı işleme tesisi çalışanları arasında birden fazla COVID-19 salgınının meydana gelmesi üzerine; siğir eti,

domuz eti ve kümes hayvancılığı faaliyetlerinde bulunanlar da dahil olmak üzere et ve kümes hayvanı işleme çalışanları ve işverenleri için bir rehber yayımladı (27.02.2020).

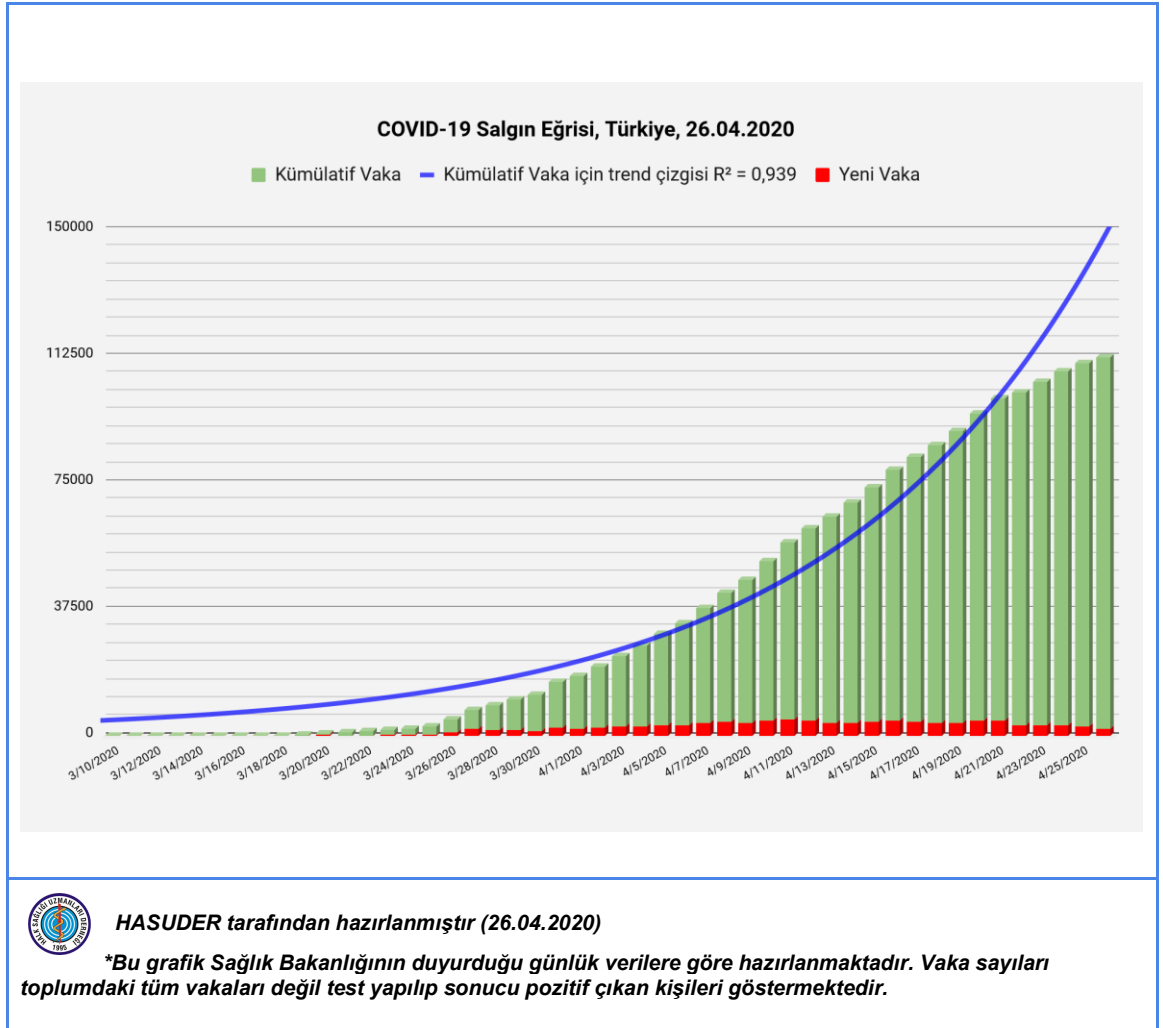
[Burada](#)

- Et ve kümes hayvanları işleme tesisleri, Gıda ve Tarım Sektörü ikonundaki kritik altyapının bir bileşenidir. CDC'nin Kritik Altyapı Kılavuzu, kritik altyapı çalışanlarının, asemptomatik kalmaları ve onları ve toplumu korumak için ek önlemler alınması koşuluyla, COVID-19'a potansiyel maruz kalmanın ardından çalışmaya devam etmelerine izin verilebileceğini önermektedir.

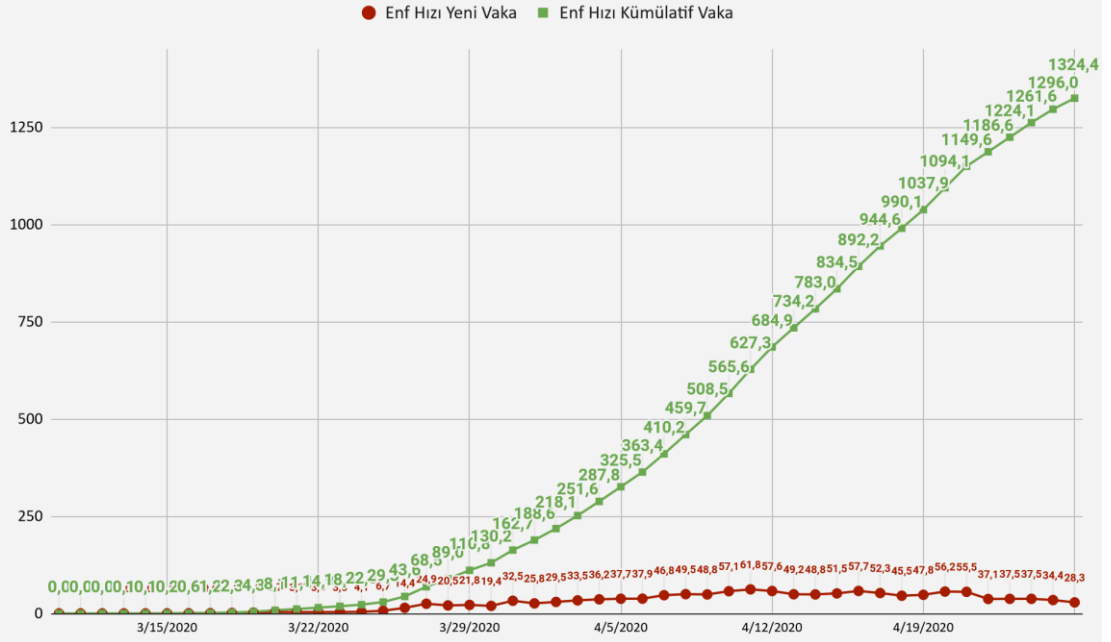
Türkiye'den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik Oranı (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
26/04/2020	30.177	7,81	2.357	110.130	99	2.805	2,55

Pozitiflik Oranı (%) = (Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı) x 100
Vaka-Fatalite Oranı (%) = (Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı) x 100 [Kaynak](#)

COVID-19 Salgını Enfeksiyon Hızı (1.000.000 Nüfusta), Türkiye, 26.04.2020

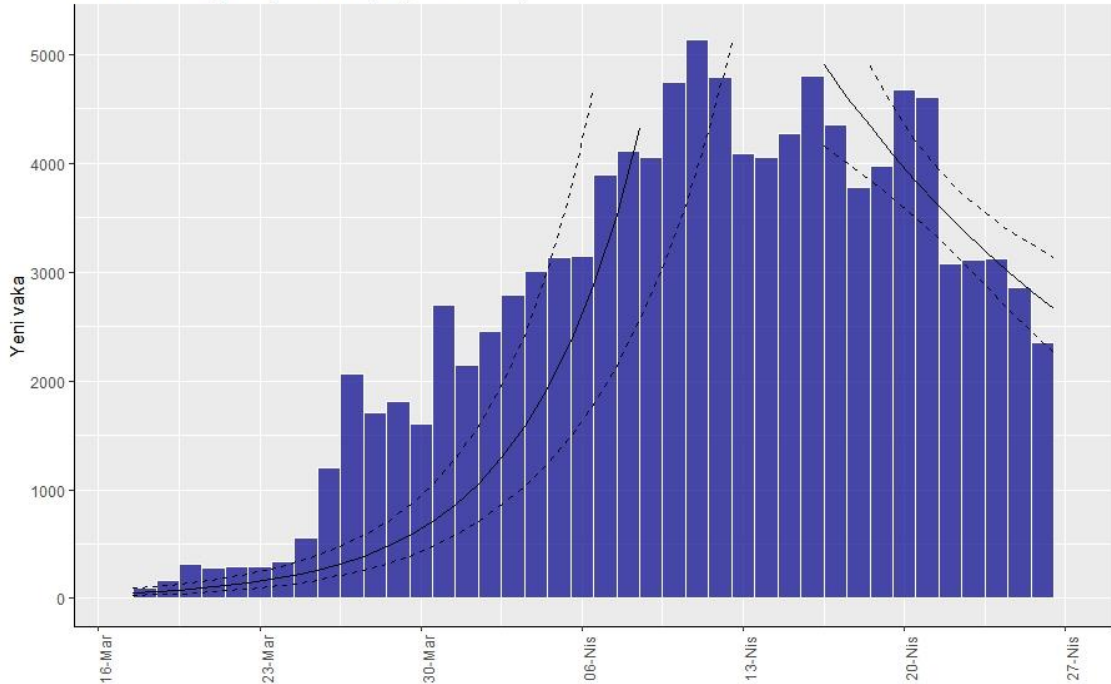
HASUDER tarafından hazırlanmıştır (26.04.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = $\frac{\text{Günlük Yeni Vaka Sayısı}}{\text{TÜİK Türkiye Nüfusu} \times 1.000.000}$

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = $\frac{\text{Kümülatif Vaka Sayısı}}{\text{TÜİK Türkiye Nüfusu} \times 1.000.000}$

***Bu grafik Sağlık Bakanlığının duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.**

COVID-19 Salgın Eğrisi, Türkiye (26.04.2020)

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (26.04.2020)

Grafik R (<https://www.R-project.org>), "incidence"* paketi kullanılarak hazırlanmıştır.

*Kamvar, Zhian N., et al. "Epidemic curves made easy using the R package incidence." *F1000Research* 8 (2019).

Log-linear regresyon eğrilerinin oluşturulmasında kullanılan yöntem için:

<https://cran.r-project.org/web/packages/incidence/vignettes/overview.html#modelling-incidence>

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sn. Bakan, Twitter hesabından yaptığı açıklamada;
 - Temaslı sayısı ve temas ortamı azaldığı için 50.000'e varan günlük test kapasitesinin 30.000'inin kullanıldığına,
 - Son 20 gün içinde yeni vaka sayısının en düşük olduğu günün 26 Nisan günü olduğuna dikkat çekti (26.04.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlığın web sitesine aşağıdaki dokümanlar eklendi:
 - **Pandemi Döneminde Endoskopi Ünitelerinde Enfeksiyon Kontrol Önlemleri** (26.04.2020) [Burada](#)
 - **N95/FFP2 Maskelerin Uzun Süre Kullanımı** (26.04.2020) [Burada](#)
 - **Banka, PTT, Karantina Merkezleri vb. Yerlerde Çalışan Güvenlik Görevlilerine Yönelik Öneriler** (26.04.2020) [Burada](#)

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı

- Konya İl Sağlık Müdürlüğü'nün talebiyle harekete geçen Mehmet Tuza Pakpen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğretmenleri tarafından hasta ile tamamen izolasyonu sağlayan **"İzole Numune Alma Ünitesi"** üretildi (26.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Ticaret Bakanlığı

- Sn. Bakan *temassız ticaret* sürecinde tır ve vagon geçişleri sırasında gümrük kapılarında alınan tedbirleri açıkladı (26.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Sn. Bakan,
 - *Engelli ve Yaşlı Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne bağlı kuruluşların COVID-19'dan korunması için bir dizi yeni önlem alındığını,*
 - Bu kapsamda; **Koronavirüs Bilgilendirme Rehberi 2'**nin hazırlandığını ifade etti.
 - Bu rehberde öncekine ek olarak;
 - Kuruluşlarda kalanların gıda tüketiminde gerekli hassasiyetin gösterileceği,
 - Özellikle diyabet hastası olan yaşlılar başta olmak üzere kuruluşlarda kalanlar için protein ve C vitamini ağırlıklı öğünler hazırlanacağı,
 - Kuruluşlara açık ekmek yerine kapalı ekmek tedarik edileceği,
 - Kuruluşlara dışarıdan yemek ve meyve siparişi verilemeyeceği,
 - Mecburi kargoların asgariye indirileceği ve güvenlikte dezenfekte edilerek kuruluşa alınacağı,
 - Kuruluşlarda kalan yaşlı ve engellilerin, aileleriyle sık sık görüntülü cep telefonundan görüşmelerinin sağlanacağı belirtildi.
 - İlk rehberde açıklanan *Sosyal İzolasyon Odaları, Sosyal İzolasyon Katları ve Sosyal İzolasyon Binaları* gibi tanımlamalar ikinci rehberde de yinelendi (26.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

- Sn. Bakan, Twitter hesabından yaptığı video paylaşımında;
 - *Ekonomik İstikrar Kalkanı* kapsamında devreye alınan adımların geldiği noktaya ilişkin bilgi verdi (25.04.2020). [Kaynak](#)

Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu (AHEF)

- “AHEF Uluslararası Komisyonu” tarafından “**COVID-19 Sırasında Kullanılmak Üzere Birincil Bakım ve Toplum Solunum Kaynak Paketi**” yayımlandı (26.04.2020). [Burada](#)

HASUDER'den Haberler

- Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı'nın “COVID-19'un Çocuklar Üzerindeki En Ağır Etkisi: İhmal ve İstismar” adlı dokümanı web sitemize eklenmiştir. [Okumak için](#)
- Dernek Başkanımız Prof. Dr. Pınar Okyay'ın “COVID-19 nedeni ile bir kez daha ezberimizi bozan bir bilim insanı: John P.A. Ioannidis” başlıklı yazısı T24'te yayımlanmıştır. [Okumak için](#)

Okuma Önerisi

Pandemilerin dinamiklerini anlama

Derleme türündeki bu yazıda, tarihte yaşanmış İspanyol gribi, Asya gribi, Hong Kong gribi, domuz gribi gibi pandemilere yol açan etkenlerin R0 değerleri, mortaliteleri, bazı epidemiyolojik özellikleri değerlendirilerek COVID-19 pandemisi ile karşılaştırılmış. Yapılan değerlendirmeler neticesinde bir pandemi yükü için belirleyici faktörlerden bahsedilmiş ve pandeminin yükünün azaltılması için ilk vaka kümesinin belirlenmesi, vaka tanımı ve vakaların saptanması, hedef kitleye etkili tedavi, yeterli ilaç stoğu, önleme stratejileri ve sosyal mesafe kuralları konusunda toplum işbirliğinin önemi vurgulanmış.

Akın L, Gözel MG. *Understanding dynamics of pandemics. Turk J Med Sci* (2020) 50: 515-519. [doi:10.3906/sag-2004-133](#)

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Duygu Kavuncuoğlu, Uzm. Dr. Musa Şahin, Uzm. Dr. Ahmet Naci Emecen, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartılmak, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver ve Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler tarafından hazırlanmıştır.*